

מבחן כנות עגבנייה משק קדמה עידן 2020/21

עדי סויסה, שלי גנץ - שה"מ, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
יורם צביאלי, גילי חן, ניתאי שדה - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית תמר
אריאל קיטרון, דובי דגאי, דוד מזרחי - משק קדמה עידן
כתובת המחברת: adisuisa@shaham.moag.gov.il

תקציר

גידול העגבניות בערבה עומד על כ- 1,400 דונם. קיימת דרישה לעגבניות גדולות מזן האשכול האיכותי איקום. בניסוי זה נבחנו שש כנות מחברות שונות, עליהן הורכב הזן איקום. שתילי איקום מורכבים נשתלו כל 70 ס"מ והודלו על שני ענפים. בנוסף לשש הכנות נבחן הזן איקום לא מורכב בשתילה כל 35 ס"מ בגידול על ענף אחד. הניסוי נשתל ב- 21/9/21 בחממה במשק קדמה במושב עידן. הקטיף החל ב- 21/1/21 והתבצע אחת לשבוע. מתוצאות הניסוי עולה כי היבול הכללי של הזן משתילים רגילים היה גבוה בצורה משמעותית יחסית לאיקום המורכב על הכנות השונות, אך גודל הפרי היה קטן בצורה מובהקת ביחס לזנים המורכבים. איקום מורכב על כנות אמפרדור הניב יבול גבוה ביחס לכנות הביקורת בופור, אך ללא מובהקות סטטיסטית. איקום מורכב על כנות ויטלפורט הניב יבול נמוך יחסית לטיפול הביקורת שהורכב על כנות בופור באופן מובהק. מומלץ לחזור ולבצע את הניסוי שנה נוספת.

רקע

שטח גידול העגבניות בערבה עמד בעונת 2020/21 על כ- 1,400 דונם כאשר התוצרת מופנית כולה לשוק המקומי. בשנים האחרונות יבוא העגבניות הולך ותופס תאוצה, העגבניות מיובאות באיכות ירודה וקיימת דרישה לעגבניות אשכול איכותיות. השוק המקומי מעדיף את הזן איקום, עגבניית אשכול הנחשבת לאיכותית. הזן איקום נשתל בסתיו בבתי צמיחה בערבה והגידול מתבצע בהדליה הולנדית. לאור משך הגידול הארוך יש צורך ביצירת צמח חזק. בשנים האחרונות קיימות כנות חדשות בשוק, המקנות לצמח עוצמת צימוח חזקה. בניסוי זה נבחנו כנות עגבנייה לגידול ארוך בערבה, במטרה לאתר כנה בעלת יתרונות ביבול, גודל פרי ואיכותו, בתנאי הערבה.

חומרים ושיטות

מבחן כנות עגבנייה נערך בחלקה מסחרית בבית צמיחה של משק קדמה, מושב עידן. זן איקום (זרעים גדרה) מורכב על שש כנות עגבנייה שונות (טבלה 1) נשתל (21/9/20) בארבע חזרות לכל כנה. הצמחים המורכבים נשתלו כל 70 ס"מ והודלו בשני ענפים לצמח. בנוסף לשש הכנות, נשתלו 4 חלקות של הזן איקום בשתילים רגילים במרווחים של 35 ס"מ והודלו לענף אחד. הקטיף החל ב- 12/1/21 ונערך אחת לשבוע. הפרי הקטוף מהחלקות מוין לפי מדדי שיווק ונשקל. מכל חלקה נלקח מדגם של 5 אשכולות לאפיון משקל אשכול וגודל הפרי באשכול. עקב קריעת כיסוי הפלסטיק בגג המבנה חדר למבנה המזיק טוטה אבסולוטה והתבסס במבנה במשך כל העונה. טיפולי ההדברה לא עמדו בפני עומס המזיק ולבסוף הוחלט לסיים את הקטיף מוקדם מהמצופה (20/4/2020) עקב הפגיעה הקשה בצמחים.

טבלה 1 : פרטי הניסוי

עמידויות*	חברת זרעים	כנה
V, Fol, Tomv	זרעים גדרה	לא מורכב
HR: Tomv0-2, Fol0,1, For, Pl, Va0, Vd0. IR: Ma, Mi, Mj	ירוק 2000	אמפרדור
HR: Tomv, Fol0,1, For, Vd0. IR: Mi, Mj, Pl	הזרע	RS5
HR: Tomv0-2, Fol0,1, For, Va0, Vd0. IR: Ma, Mi, Mj	א.ב. זרעים	בופור
HR: Tomv0-2, Fol0,1, For, Pl, Va0, Vd0. IR: Ma, Mi, Mj	א.ב. זרעים	באלאנס פורט
Tomv, Fol0,1, For, Pl, Va0, Vd0, Ma, Mi, Mj	זרעים גדרה	קרדיה
HR: Tomv0-2, Fol0-2, For, Pl, Va0, Vd0. IR: Ma, Mi, Mj	א.ב. זרעים	ויטלפורט

* פרטי העמידויות נמסרו ע"י חברות הזרעים

תוצאות

איקרם מורכב על כנת אמפרדור הניב יכול גבוה יותר ביחס לטיפול הביקורת בופור אם כי לא נבדל ממנו באופן מובהק. הכנה ויטלפורט נבדלה ברמת יכול הנמוכה מכנת הביקורת (טבלה 2). טיפול הצמחים משתיל רגיל (לא מורכב) ובגידול עם ענף אחד לצמח הניב יכול הגבוה באופן מובהק יחסית לכל טיפולי הכנות שנבחנו בניסוי. לא נמצא הבדל בין משקל ממוצע של פרי באשכול בין הכנות השונות. טיפול איקרם שאינו מורכב הניב פירות קטנים משמעותית ביחס לצמחים המורכבים (טבלה 3). איקרם מורכב על הכנות אמפרדור ובאלאנס פורט הניב יכול גבוה בחודש ינואר ביחס לזן הביקורת בופור, כמו כן גם טיפל איקרם לא מורכב (איור 1).

טבלה 2 : תוצאות היבול

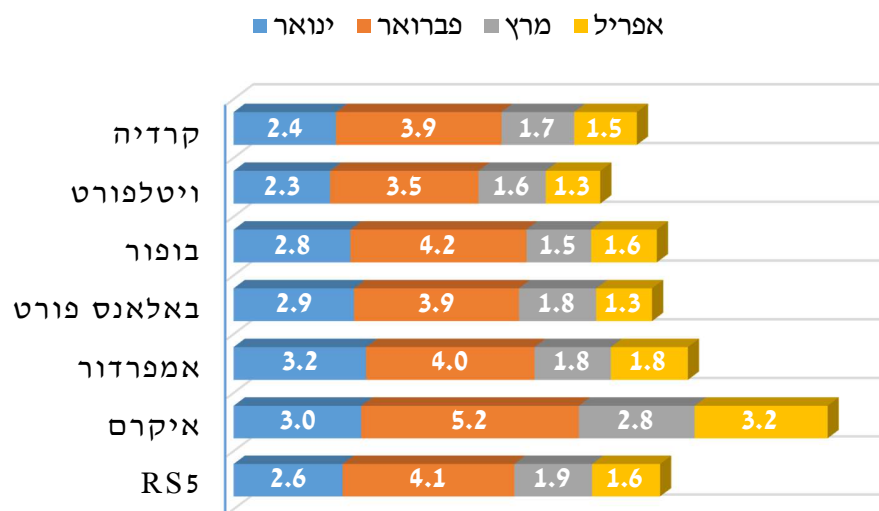
יבול משווק (ק"ג למ"ר)	חברה	כנה
14.2 A		לא מורכב, ענף אחד
10.8 B	ירוק 2000	אמפרדור
10.2 BC	הזרע סידס	RS5
10.1 BC	א.ב. זרעים	בופור
10.0 BC	א.ב. זרעים	באלאנס פורט
9.6 CD	זרעים גדרה	קרדיה
8.7 D	א.ב. זרעים	ויטלפורט

אותיות שונות מסמנות מובהקות במבחן student $\alpha=0.05$

טבלה 3: משקל פרי ממוצע באשכול

משקל פרי ממוצע באשכול (גרם)	כנה
129 B	לא מורכב, ענף אחד איקום
160 A	אמפרדור
163 A	RS5
156 A	בופור
160 A	באלאנס פורט
158 A	קרדיה
161 A	ויטלפורט

אותיות שונות מסמנות מובהקות במבחן student $\alpha=0.05$

איור 1: יבול חודשי משוק לפי חודשי הקטיף

דיון ומסקנות

מתוצאות הניסוי עולה כי כנת אמפרדור הניבה יבול גבוה וגודל הפרי שלה היה דומה לכנת הביקורת בופור. בטיפול הלא מורכב, בו נשתלו שתילי איקום לא מורכבים והודלו על ענף בודד במרווח שתילה צפוף פי 2 ביחס למורכבים, רמת היבול הייתה גבוהה פי 1.4 ביחס לצמחים המורכבים, אך גודל הפרי הממוצע היה קטן בצורה משמעותית. נראה כי איקום ללא הרכבה והכנות אמפרדור ובאלאנס פורט בכירים מעט יחסית לכנת הביקורת בופור.

הפגיעה הקשה בצמחים כתוצאה מכניסת המזיק טוטה אבסולוטה למבנה והתבססותו, אשר גרמה לסגירת הניסוי מוקדם מהמצופה, מעידה על קיום פוטנציאל יבול שאינו ממומש. מומלץ להמשיך ולבחון את הכנות המשוקות כיום לגידול עגבנייה לפחות שנה אחת נוספת על מנת לקבל תמונה נכונה יותר על התנהגות הכנות בעונות השונות.

תודות

לחברות הזרעים א.ב. זרעים, הזרע סידס, זרעים גדרה וירוק 2000 על שיתוף הפעולה ותמיכתן בניסוי. לאגף הירקות במועצת הצמחים על התמיכה בניסוי.
תודה למשק קדמה במושב עידן על שיתוף הפעולה, הנכונות לעזור והקצאת השטח והעובדים לקיום הניסוי.
תודתנו נתונה לקק"ל על תמיכתה במערך הניסויים של מו"פ ערבה.

Grafted tomatoes rootstock varieties test, KEDMA Farm, Idan 2020/21

Adi Suisa¹, Yoram Zvieli², Shimon Pivonia², Shelli Ganz¹, Ariel Kitron³, Gili Chen², Nitai Sade², Dubi Dagai³, David Mizrahi³.

¹Extension Service, Ministry of Agriculture and Rural Development

²Central and Northern Arava Tamer R&D

Kedma Farm, Idan³

Writer address: adisuisa@shaham.moag.gov.il